

DOI: <https://doi.org/10.31318/2786-8877.6.2023.291356>

ЛЕЛЬО З. Ю.

Дрогобицький музичний фаховий коледж імені Василя Барвінського. Викладач-методист (Дрогобич, Україна).

Lelo, Zoriana. *Vasyl Barvinsky Drohobych Music Professional College. Lecturer-methodologist (Drohobych, Ukraine).*

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6743-9224>

© Лельо З. Ю., 2023.

ХОРОВА МУЗИКА ДЛЯ ДІТЕЙ ТА ЮНАЦТВА МИКОЛИ ЛАСТОВЕЦЬКОГО (ДО 75-РІЧНОГО ЮВІЛЕЮ)

MYKOLA LASTOVETSKYI'S CHORAL MUSIC FOR CHILDREN AND YOUTH (DEDICATED TO THE 75TH ANNIVERSARY OF HIS BIRTH)

Цього року відзначає 75-річчя Микола Ластовецький — один із найоригінальніших композиторів сучасності, заслужений діяч мистецтв України, член Національної спілки композиторів України (НСКУ), лауреат премій імені Семена Гулака-Артемівського та імені Юрія Дрогобича. Творчість М. Ластовецького завжди тісно пов'язана з навчальним процесом. Заслуговує на увагу широка сфера діяльності мистця: педагогічна, музикознавча, суспільно-громадська. Упродовж 45 років роботи педагогом, 30 із яких на посаді директора Дрогобицького музичного училища (нині коледжу) імені Василя Барвінського, Микола Адамович виховав не одне покоління талановитої молоді, окресливши їхню майбутню професію.

Та головною для М. Ластовецького є його композиторська творчість, вона накладає відбиток на вчителювання, зокрема на формування гармонійної особистості студентів. Композиторський доробок майстра охоплює оркестрову,

камерно-інструментальну й вокально-симфонічну музику, а також хорову, фортепіанну і музику для театру. Володіючи оркестровим мисленням, композитор створив і симфонічні полотна. Згодом Ластовецький постає майстром фортепіанної музики для дітей і юнацтва, ці твори видані у п'яти зошитах унікальних різножанрових п'єс різної складності.

Розглянемо нещодавно видану збірку творів для дитячого хору під назвою «Кожна квітка — пісня Україні», яка збагачує навчальний і виконавський репертуар дитячих хорових колективів, увиразнило художню цінність кожного окремого твору в сучасній українській музичній культурі.

На хоровому письмі композитор зосереджується лише останнім часом. Це закономірно, оскільки хоровий спів є визначальним типом українського народного музикування і найвищим досягненням національної культури. Відповідно, до хорової музики композитор звернувся дещо пізніше, набувши досвіду в інших жанрах. Серед хорових творів М. Ластовецького — композиції для різних виконавських складів: чоловічих, жіночих, мішаних на слова Т. Шевченка, І. Франка, Лесі Українки, М. Рильського, П. Перебийноса, В. Романюка та ін. Для композитора характерне часте звертання до народних джерел, як у фортепіанній і симфонічній музиці. Хорові обробки українських народних пісень для мішаного і жіночого складів, яких близько п'ятдесяти, виділено у дві окремі тематичні збірки «Жниварських пісень».

Досліджуване видання творів для дитячого хору є навчальним посібником, до друку його рекомендувала вчена рада Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Упорядники видання — доценти університету Любомира Ластовецька і сам автор, а рецензенти — доктор мистецтвознавства, професорка, завідувачка кафедри методики музичного виховання та диригування Ірина Бермес і заслужений працівник культури України, викладач-методист Дрогобицького музичного фахового коледжу імені Василя Барвінського Володимир Гуцак. Змістовну передмову написала Зоряна Ластовецька-Соланська, кандидат

мистецтвознавства, доцент кафедри історії музики Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка.

Робота над збіркою була досить тривалою, за словами автора, майже протягом двох років добирали відповідний матеріал, визначали тематику. Композитор поклав на музику вірші Миколи Сингаївського, Максима Рильського, а також Лесі Пилип'юк та «гірської квітки» закарпатської Гуцульщини 1940–1970-х років ХХ століття М. Кабалюк-Тисянської. «Життєствердний оптимізм, любов до краю, замилювання природою» [Ластовецький, 2022, с. 4], — так визначила об'єктно-тематичний спектр поезій збірки Зоряна Ластовецька-Соланська. Це те, що зацікавлює дітей і викликає в їхній уяві незабутні образи краси й казковості. Кожен поетичний рядок відгукується відповідними інтонаціями, що значно посилює правдивість образів. Щодо виконавсько-стилістичного аналізу творів, то вони доступні для виконання дитячими голосами без напруження, у зручній теситурі, з відповідним діапазоном і простим мелодичним рухом, але водночас ці твори цікаві, оригінальні, характеризуються інтонаційною самостійністю кожного голосу. Прозора фактура викладу, врівноважена динаміка, наспівна мелодика і природна ритміка роблять кожен твір зручним, а водночас — виразним, самобутнім і особливим. Фортепіанний супровід не переобтяжує звучання і становить одне ціле з хоровими голосами, надаючи довершеності загальному художньому змісту. Загалом стилістика цих хорів подібна до народної української пісні й цим захоплює виконавців і слухачів.

Оригінальна й побудова збірки. Твори розміщені за двома критеріями — рівнем складності і сюжетним змістом: спочатку — легкі композиції для молодших дитячих хорів, у середині — для підлітків, а на завершення — підлітково-юнацькі. Логічна й послідовність тематики — спершу весняно-літня, яка змінюється осінньо-зимовою і підсумовується пейзажно-патріотичною з образами калини та високих гір. Водночас своєрідним лейтмотивом збірки є колискова пісня як символ спадкоємності поколінь і народних традицій. Усе це схиляє до думки, що сюжетно збірка нагадує хоровий

цикл. Однак це припущення можна довести чи спростувати більш докладним аналізом кожної композиції, а це вже наступний етап дослідження.

Надзвичайно цінним видається композиторський підхід М. Ластовецького до хорової музики, зокрема дитячої, яка має чітке методичне завдання, чим пояснюється великий попит на його музику в початковому процесі її виконання на концертній естраді. Визначальним чинником високого рівня дитячих хорових творів Миколи Ластовецького є опора на народний пісенно-танцювальний мелос, майстерне оперування жанровими ознаками, відчуття хорової фактури і яскравий індивідуальний почерк композитора.

Список використаної літератури і нотних джерел

1. Бермес І. Л. Життєві домінанти Миколи Ластовецького // Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку / упоряд. і наук. ред. В. Г. Виткалов. Вип. 15. Т. 1. Рівне, 2009. С. 225–232.

2. Ластовецький М. А. Кожна квітка — пісня Україні. Твори для дитячого хору : навч. посіб. / ред.-упоряд. Л. Ластовецька, М. Ластовецький. Дрогобич : Посвіт, 2022. 64 с.

3. Марківська І. П. Хорова творчість Миколи Ластовецького в сучасному музичному просторі України : наукова робота ... магістра педагогічної освіти (музика) / Дрогобицький держ. пед. ун-т ім. Івана Франка. Дрогобич, 2009. 76 с.

4. Соловей Л. М., Дмитрієва О. М. Штрихи до творчого портрета Миколи Ластовецького. Дрогобич, 2007. 25 с.